

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

XXVI. Ea, quæ fiunt à iudice, si ad ejus non spectant officium, viribus non subsistunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

11. Sed ista morosis exile patrocinium præstant. Primum; quia in *l. Sciendum cit.* casu debitor morosus non est; cum eò sermo sit de debitore, non modo non quærente subterfugia, sed sollicitè quærente fidejussores & alios, quorum auxiliò creditori satisfieri queat; qui cum dolò & culpâ vacet, in mora propriè non est, Salicetus in *l. cit.* & Peck. *hic n. 17. ad 2.*

Alterum; quia *l. Si servum cit.* promissor servi ex contractu, non ad faciendum sive curam adhibendam, sed solummodo ad dandum tenebatur: qua in re cum morosus non fuerit, ex mora utique non tenetur. Neque etiam aliunde, nisi ejus dolò vel culpâ latâ servus interiisset, Zasius *ad l. cit. n. 7.*

Ultimum; quia, ut silentiò præteream; quòd *l. Is qui cit.* à Paulo redditum Responsum, quatenus debitorem, qui rem debitam possidere dolò desit, liberari ait, iniquitatis plenum & praxi nequaquam convenire asserant. Odofredus ac Zasius magni nominis Interpp. ut, inquam, hoc præteream, memoratus JCT.⁹ oculos solum habuisse intentos in moram, in qua debitor, *l. cit.* non fuit: ab eo autem, quod ante moram à debitore est factum, abstraxisse videtur, Peckius *cit. n. 17. ad 3.*

REGVLA XXVI.

Ea, quæ fiunt à iudice, si ad ejus non spectant officium, Viribus non subsistunt.

SUMMARIUM.

1. *Extra officium sunt, quæ excedunt potestatem.*
2. *Sensus & ratio Regula.*
3. *Instantia ei opposita.*
4. *Extra territorium etiam Voluntaria jurisdictio.*

5. *Et in non subditum aliquando Necessaria exercetur.*

Officium iudicis nomine hoc locò venit Potestas, ei sive à lege vel canone sive ab homine concessa; ut proinde ad officium suum non pertinentium aliquid agere intelligatur, quando egreditur limites sibi concessæ potestatis, vel hanc exercendo in non subditum, *c. At Si Clerici 4. pr. de Judiciis*, vel extendendo ad rem seu causam sibi non commissam, *l. 1. C. Ubi in rem act.* vel extra territorium suum jus dicendo, *c. fin. de Constitur. in 6. & l. fin. C. de Jurisdic.* vel non servatò Juris ordine sibi præscriptò, *c. Conquerente 7. de Restitut. Spoliar. & l. Prolatam 4. C. de Sent. & interlocut.* Unde

Regulæ sensus est, *Id, quod iudex, potestatis suæ limites egrediendò facit, invalidum nullumque est;* sic enim invalida sunt acta iudicis Secularis, de crimine clerici, de Ordinationis, Religiosæ professionis vel matrimonii valore cognoscentis, *per text. aut arg. c. At si clericus cit. pr. c. Tuam 3. de Ord. cognit. c. Si iudex 12. de Sent. excom. in 6. & c. sententia definitiva à iudice extra territorium suum pro tribunali sedente prolata, c. l. fin. cit. sententia lata partium alterâ non citatâ, l. Ea qua 7. l. Consentaneum 8. C. Quomodo & quando jud. vel sine prævia causæ cognitione, l. Necquiequam 9. ff. de Offic. Proconsul. Maranta de Ord. judic. p. 6. de Sententia n. 51. quòd his casibus omnibus iudex officii seu potestatis suæ limites egrediatur.*

Ratio solida est; quia valor, vis & efficacia eorum, quæ aguntur à iudice, tota fundatur in ejus potestate publica sive jurisdictione: quâ proinde, tanquam fundamentò, respectu personæ, causæ, territorii &c. deficiente, aut ad personam, causam

¶ ¶ ¶

causam, territorium se non extendente, ab eo acta non subsistere, seu valore & viribus destitui, est necesse.

3. Sed etiam hæc Regula minus quam primò intuitu apparet, expedita est; contra eam enim facit Primò; quòd Episcopus extra diocesim suam validè conferat beneficia, ab eaque & Sede sua expulsus jurisdictionem suam in civitate Episcopi vicini exercere liberè possit, *Clement. Unic. de Foro compet.* Secundò; quòd valeat citatio non subditi in territorio existentis; ut venire teneatur, *l. Si quis s. ff. de Judiciis* & subditi existentis extra territorium; ut, si citatus contumaciter absit, excommunicationis sententia in eum valeat proferrì, *c. Tue 2. Ut lites non contestentur. Et c. Ex tua 11. de Cleric non resid.* Tertio, excommunicatio injusta, licet extra iudicis officium lata sit, timenda est, *can. Quibus Episcopi. 11. q. 3.* luculentò argumentò, eam Jure subsistere.

4. Verùm ista, sicut consentanea veritati, sic Regulæ non contraria sunt; quia imprimis Episcopus conferendo beneficia & alia, quæ voluntariæ jurisdictionis sunt, in subditos extra territorium existentes exercendo, eos verbali citatione vocando in jus & contumaciter absentes excommunicando non egreditur limites sibi concessæ potestatis; cum ista ad proprium territorium non restringatur, nisi quoad actus, quibus alienæ jurisdictioni præjudicatur: quòd non contingit per actus relatos; quòd collatio beneficii & alii voluntariæ jurisdictionis actus, uti & mandata citationis insinuatio sine ullo strepitu & figura judiciali verbis aut literis peragantur; & excommunicationis sententia lata in subditum extra territorium existentem invisibiliter animam liget, Panormit. *in c. fm. de Foro compet.* Vide ad hanc Rubric. dicta n. 31.

Deinde; quia hoc ipsò; quòd Epi-

scopus à Sede & diocesi sua expulsus propter necessitatem & utilitatem publicam subditis suis in aliena diocesi jus dicere, etiam contentiosa jurisdictionis actuum exercitio permittatur, officii seu potestatis suæ limites non egreditur; quia eò casu alienæ diocesis vicinia ex Juris dispositione territorium ipsi cum alieno Episcopo commune est. Præterea non subditi & exempti à iudice non suo citati comparere eò solum casu teneantur, quòd, eum iudicem esse incompetentem, notorium non est: & ad eum duntaxat finem; ut, an suæ jurisdictioni subditi sint, cognoscat, per tradita *Lib. 2. tit. 2. an. 16.*

Demum excommunicatio à non habente potestatem, vel in non subditum vel iudicariò ordine non servato, vel contra apertum Jus, v.g. post legitime interpositam appellationem, vel ex causa notorie injusta lata, hoc ipso; quòd Jure invalida sit, timenda non est; ut proinde *can. cit.* dispositio de ea solum excommunicationis sententia procedat, cujus nullitas vel injustitia notoria non est; hæc enim utique timenda est, donec de ejus nullitate legitime constet; propter magnitudinem periculi ex ea, si iusta declaretur, imminentis.

REGULA XXVII.

Scienti & Consentienti non fit iniuria, nec dolus.

SUMMARIUM.

1. *Consentire est, jure suo efficaciter credere.*
2. *Sensus & ratio Regule.*
3. *Qua instantiis, communiter objici solent.*
4. *Et Juris textibus declaratur.*

Confen-